

Asia: VN/25579/2023

Luonnos hallituksen esityksestä laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nuorisoasuntoliitto NAL ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi asuntosäästöjärjestelmästä sekä siihen liittyviksi laeiksi.

ASP-säästäminen on nuorten keskuudessa tuttua ja suosittua, joten ASP-järjestelmä on oikea kanava tukea nuorten omistusasuntojen hankkimista. Siksi NAL pitää myönteisenä, että luonnoksessa on tehty useita parannusehdotuksia, jotka tekevät ASP-järjestelmästä joustavamman ja selkeämmän. Pidämme myös hyvänä, että lainsäädännön kehittämiseen on osallistettu nuoria, järjestötoimijoita sekä muita asumisen asioiden kanssa työskenteleviä ammattilaisia. ASP-järjestelmän kehittäminen on tärkeää, jotta nuorten mahdollisuuksia ja kannustimia ostaa omistusasunto voidaan parantaa.

Omistusasuminen meinaa karata nuorten ulottumattomiin korkeiden korkojen sekä asuntojen hintojen ja elinkustannusten nousun myötä. Sosiaaliturvaleikkauksien myötä yhä useamman nuoren mahdollisuudet säästää omistusasuntoa varten heikkenevät entisestään. Tilastojen mukaan omistusasunnon ostamisen keski-ikä on noussut viime vuosina ja on nykyisin lähes 30 vuotta. On oletettavissa, että asunnonostajien keski-ikä tulee tulevaisuudessa vielä nousemaan.

ASP-lainan alueellisten enimmäismäärien yhtenäistämien selkeyttää järjestelmää erityisesti siitä näkökulmasta, jos asuntoa etsitään useamman kunnan kattavalta alueelta. Muutos on kuitenkin todennäköisesti Helsingissä ja muualla korkean hintatason kaupungeissa asumisen näkökulmasta epäedullinen, sillä jatkossa Helsingissä asunnon ostava saa korkotuen suhteellisesti pienempään osuuteen tarvittavasta asuntolainassa kuin muissa kunnissa. Helsingin ja muun pääkaupunkiseudun korkea hintataso olisi hyvä huomioida enimmäismäärien määrittelyssä. Asuntojen hintataso vaihtelee eri alueilla selvästi ja on tärkeää, että kaikilla olisi mahdollisimman yhdenvertaiset

mahdollisuudet ja kannustimet asuntosäästämiseen ja omistusasunnon hankkimiseen – myös alueilla, joissa asuntojen hinnat ovat korkeat.

Omasäästöosuuden pitäminen 10 prosentissa toisaalta pienentää lainansaajan velanhoitorasitusta ja vähentää korkoriskiä, mutta toisaalta taas osuuden laskeminen 5 prosenttiin olisi osaltaan voinut lisätä nuorten mahdollisuuksia hankkia omistusasunto sekä vähentää eriarvoisuutta asuntomarkkinoilla. 10 prosentin osuuden säästäminen erityisesti isoissa kaupungeissa voi viivästyttää asunnon ostamista merkittävästi, joten omarahoitusosuuden maltillinen laskeminen voisi helpottaa ensiasunnon ostamista varsinkin korkean hintatason kaupungeissa.

ASP-järjestelmän sujuvoittaminen ja selkeyttäminen on tärkeä tavoite ja osaltaan tukee merkittävästi nuorten mahdollisuuksia hankkia omistusasunto. Toimivan ASP-järjestelmän lisäksi tarvitaan kuitenkin myös muita nuoria tukevia kannustimia, jotta ensiasunnon hankkiminen ei täysin karkaa nuorten ulottumattomiin. NALin huoli on, että nuorten velkaantuminen ja toimeentulovaikeudet tulevat vain lisääntymään sosiaaliturvauudistusten ja -leikkausten myötä, joilla tulee olemaan negatiiviset vaikutukset nuorten mahdollisuuksiin säästää omistusasuntoa varten ja hankkia ASP-laina. ASP-järjestelmän kehittäminen varmasti lisää nuorten kannustimia aloittaa asuntosäästäminen, mutta ei yksin riitä asuntosäästämisen mahdollistamiseksi kaikkien nuorten kohdalla.

**

NAL on valtakunnallinen nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisijä ja itsenäistymisen tukija. NAL-konserni vuokraa nuorisoasuntoja ja tuottaa palveluja nuorelle, jotka tarvitsevat tukea itsenäisen asumisen onnistumiseksi. NAL vaikuttaa nuorten asumisen edellytyksiin sekä tuottaa ja jakaa tietoa nuorten asumisesta.

Sormunen Hilma
Nuorisoasuntoliitto NAL ry